

Teie ühtne turg?

**Ühtse turu akt konkurentsipõhisele
sotsiaalsele turumajandusele**

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Europa serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010

ISBN 978-92-79-16931-1

doi:10.2780/19606

© Euroopa Liit, 2010

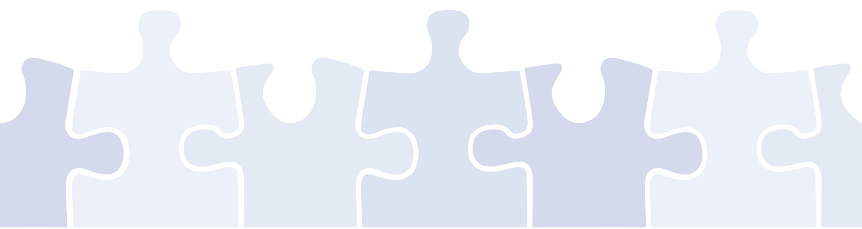
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Spain

Teie ühtne turg?

Ühtse turu akt konkurentsipõhisele
sotsiaalsele turumajandusele

1. OSA.

**TUGEV JÄTKUV JA ÕIGLANE
MAJANDUSKASV**

2. OSA.

**EUROOPA KODANIKE ASETAMINE ÜHTSE
TURU KESKPUNKTI. USALDUSE
TAASTAMINE JA KUJUNDAMINE**

3. OSA.

DIALOOG, VALITSEMINE JA ÜHTNE TURG

Kallid Euroopa kodanikud

Te osalete iga päev Euroopa ülesehitamises. Te töötate, tarbite, reisite, säästate, õpite või investeerite. Te soovite hoolitseda oma tervise eest või valmistute ehk pensionile jäämiseks. Ühtne turg, mis on ühine kõigile eurooplastele, peaks toimima teie heaks igast teie argielu vaatepunktist, pakkuma teile rohkem võimalusi ning laskma teil teha tulevikuplaane.

Ühiste jõupingutustega koos minu kolleegidega Euroopa Komisjonist oleme nüüdseks kindlaks määranud 50 esmatähtsat meetet, et võimaldada igal eurooplastel saada ühtsel turul osalemisest rohkem kasu.

See brošüür on mõeldud eelkõige selleks, et kutsuda teid üles nii mõtisklema kui ka arutama küsimuste üle, mis on teie jaoks olulised. Nüüdsest kuni veebruari lõpuni on meie ettepanekud avatud aruteluks kõigis ELi liikmesriikides. Kutsume teid kõiki üles jagama meiega oma mõtteid ja seisukohti. Pole tähtis, kas esindate vaid iseennast, väike- või suurettevõtet, ametiühingut, ühingut, valitsusvälist organisatsiooni või mõttekoda – me soovime kuulda teie arvamust.

Külastage palun meie veebilehte http://ec.europa.eu/internal_market/smact/, kus saate tutvuda meie ettepanekute kogu sisuga, jälgida sündmuste käiku ning osaleda aruteludes ühtse turu akti võtmeküsimuste üle. Te võite mulle ka kirjutada aadressile michel.barnier@ec.europa.eu või ekstra ühtse turu akti jaoks loodud aadressile markt-sma@ec.europa.eu.

Ootan väga teie mõtteavaldusi.

Michel BARNIER
Euroopa Komisjoni siseturu ja teenuste
volinik

Milleks ühtse turu akt?

2012. aastal saab ühtne turg juba 20 aastaseks. 1992. aastal Jacques Delors'i juhtimisel käima lükatud ühtne turg oli mõeldud selleks, et tugevdada sidemeid, mis liidavad üksteisega Euroopa Liidu kodanikke ja liikmesriike. Sellest tekkinud kasu on olnud väga laiaulatuslik. See on selge nii ettevõtetele kui ka tarbijatele, kellele ei ole jäänud märkamata, et nende mobiiliarved on kahanenud 70% võrra ja lennukipiletite hinnad on langenud 40% võrra.

Kuid ajad on muutunud. Kaubanduse globaliseerumine, tehniline progress ja uute üleilmsete tegevkondate esilekerkimine on mängureegleid muutnud. Rahandus- ja majanduskriis mõjus rängalt nii töötajatele kui ettevõtetele. See uus tegelikkus nõuab uutmoodi reageerimist. Sellist reageerimist, mis lähtuks kõrgetest eesmärkidest, oleks sihitud turu integreerimise taaskäivitamisele ning toetaks Euroopa kasvupotentsiaali. Me peame töötama koos selle nimel, et asetada kodanikud taas ühtse turu keskpunkti ning pälvida nende usaldus.

Tugev ja edukas ühtne turg peaks looma töökohti, lahendama sotsiaalse kaitse probleeme ning tegelema keskkonna jätkusuutlikkuse küsimustega. Nende ülesannetega toimetulekuks on meil tarvis üleeuroopalist pühendumist. Pühendumist, millesse oleksid kaasatud asjaosalised igast Euroopa nurgast, sealhulgas nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil, nii avalikust kui ka erasektorist, nii majandus- kui ka sotsiaalsfäärist.

Ühtse turu akti põhisisuks on meetmed, mis peaksid komisjoni soovi kohaselt olema pakiliste küsimustena läbi arutatud ja ellu viidud enne 2012. aasta lõppu. Me oleme määratlenud probleemid, mis takistavad ühtsel turul saavutamast selle täit potentsiaali. Majanduskasvu edendamiseks on palju võimalusi. Samas saab neid rakendada ainult sel juhul, kui kodanikud ja ettevõtted on täielikult veendunud, et ühtne turg on meile kõigile kasulik.

Meie meetmed saab jagada kolmeks:

- millega taastada tugev jätkuv ja õiglane majanduskasv;
- millega asetada kodanikud ühtse turu keskpunkti;
- millega edendada ühtsel turul paremat valitsemist ja dialoogi.

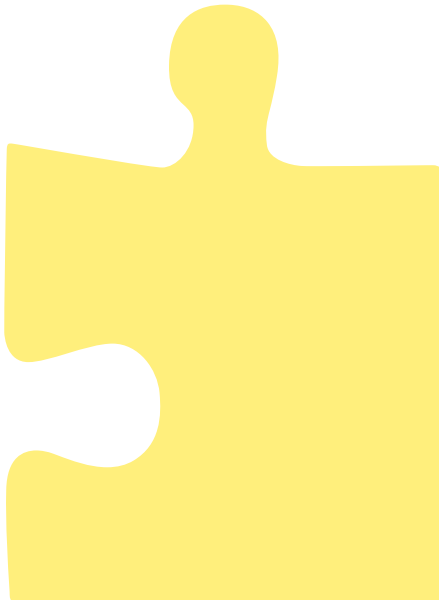

Euroopa 21 miljonit ettevõtet annab tööd 175 miljonile inimesele ja teenindab 500 miljonit tarbijat. Ühtne turg peab julgustama ettevõtteid laienema, ostma, müüma, looma, investeerima ning palkama töötajaid kõikjalt Euroopa Liidust ja mujaltki, sest Euroopa on valmis mõtlema ja tegutsema globaalselt.

1. OSA.

TUGEV JÄTKUV JA ÕIGLANE MAJANDUSKASV

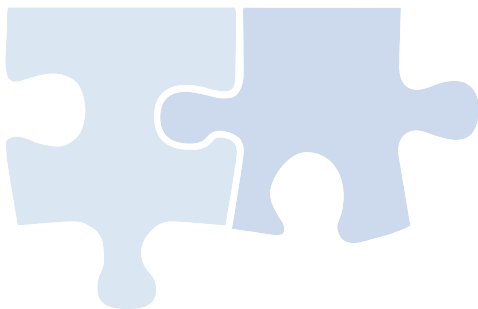
LOOVUSE SOODUSTAMINE JA KAITSMINE

Euroopa patent

Meie praegune killustatud patendisüsteem lähendab innovatsiooni ega kaitse korralikult leiutajaid, teaduskeskusi ja ettevõtteid. Meie eesmärk on anda esimesed ELi patendid välja 2014. aastal.

Iga ettevõtte või üksikisik, kes registreerib patendi, peab selle kinnitama igas liikmesriigis eraldi. Sellega kaasnevad tõlkekulud, mis lähevad väga kalliks ja peletavad väiksemad ettevõtted eemale.

Seda, kes registreerib patendi praegu, võivad tabada kulukad ja riskantsed, eri liikmesriikides mitmes eri kohas toimuvad kohtuvaidlused.

Kujutlegem läbimurret meditsiinis...

Oletame, et meditsiinilistele implantaatidele spetsialiseerunud VKE saavutab läbimurde uue lülisambaimplantaadi näol. Teades, et uudistoodete kopeerimine on selles sektoris tavaline, otsustab ettevõtte, et ainus viis oma leiutist kaitsta on patent.

Praeguse süsteemi raames võib patendi registreerimine 13 liikmesriigis minna ettevõttele maksma kuni 20 000 eurot. Rahaliste võimaluste piiratus tõttu ei saa ettevõtte seda teha ning leiutis jääbki teistes riikides kopeerimise suhtes haavatavaks. Kui see kopeeritakse väljaspool ELi ja tuuakse liitu sisse sellise liikmesriigi sadama kaudu, kus see patent ei ole registreeritud, on riigiasutused selle ühtsele turule laskmise takistamisel jõuetud.

Tegelemine piiriüleste internetiostudega seonduvate probleemidega

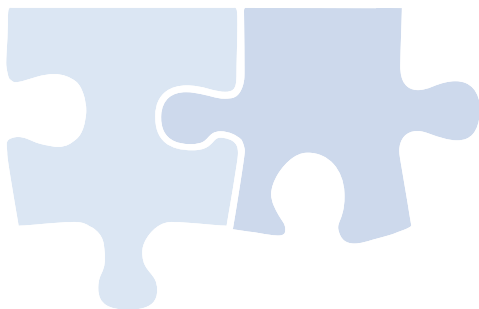
Sektor, mis põhjustab tarbijatele kõige enam probleeme, on ühtne *online*-turg. Praegu teeb oste internetis ainult 7% tarbijatest. Liiga tihti tuleb ette, et tarbija ei saa osta teisest liikmesriigist tooteid oma kodakondsuse või elukoha pärast. Hiljutisest uuringust selgus, et 61% internetiostudest jäid tegemata just seetõttu, et ettevõtte keeldus müümast teistest riikidest ostjatele. 2011. aastal toetab komisjon liikmesriike sellega, et pakub rohkem juhiseid, kuidas diskrimineerimine e-kaubanduses välistada.

Samuti muudab internetiostlemise veelgi keerulisemaks Euroopa raamistiku puudumine autoriõiguste valdkonnas. Muusika, raamatute või muude kultuurilise väärtusega loometeoste ostmine ja müümine on ikka veel liiga keeruline. Seepärast on Euroopa potentsiaal kultuurilist väärtust evivate teoste vahetamise osas kogu ELi ulatuses senini suuresti saavutamata. Aastal 2011 esitab komisjon ettepaneku raamdirektiivi vastuvõtmiseks autoriõiguste kohta, et avada juurdepääs kunstile interneti kaudu, tagades autoriõiguste omanikele samal ajal nõuetekohase kaitse ja autoritasu.

Võitlus võltsimise ja piraatluse vastu

Võltsimine ja piraatlus on kujunenud maailma ärisektoris suureks probleemiks. 20 aastat tagasi oli võltsimine mureküsimuseks peamiselt kallite käekottide tootjaile. Nüüd ei tee võltsijad järele mitte üksnes elektriseadmeid, autoosi, mänguasju ja tarkvara, vaid isegi ravimeid. See tähendab, et kaotsi ei lähe mitte üksnes miljonites eurodes maksutulu, vaid ohu seatakse ka kodanike töökohad ning tervis ja turvalisus. 2010. aastal esitab komisjon tegevuskava võltsimise ja piraatluse tõkestamiseks ning tuleb välja seadusandliku algatusega tollikontrolli tugevdamiseks. Samuti vaatab komisjon uuesti läbi oma strateegia kolmandate riikide intellektuaalomandiõiguste osas.

Kas teadsite, et:

- piraatluse ja võltsimise tagajärjel läheb G20 riikides maksutuluna kaduma 60 miljardit eurot;
- 2008. aastal jäi jaekäibes saamata 10 miljardit eurot ja kadus 186 600 töökohta;
- 2009. aasta Eurobaromeeter näitas, et ligi kolmandik eurooplastest arvab, et võltstoodete ostmine ei ole mingil viisil taunitav, ning 40% Euroopa noortest ostab teadlikult internetisaitidelt valetooted.

JÄTKUSUUTLIKU MAJANDUSE EDENDAMINE

Ühtse teenusteturu suurendamine

Teenused moodustavad olulise osa Euroopa majandusest ning nende arvele langeb üle 70% kõigist töökohtadest. Ehkki edusamme on selles vallas tehtud, ei toimi ühtne teenusteturg ikkagi nii hästi, kui võiks. Piiriülesed teenused moodustavad SKPst üksnes 5%, mis on võrreldes ühtsel turul kaubeldud kaupadega (17% SKPst) väga vähe. Ühtse teenusteturu paremast toimimisest võidaksid kõik: nii kodanikud kui ka ettevõtted, eriti VKEd. See kasu väljendub hinnanguliselt aastakasumite suurenemisena 60–140 miljardi euro võrra ning SKP kasvuna vahemikus 0,6–1,5%. Seepärast esitab komisjon 2011. aastal ühtse teenusteturu parendamiseks täiendavate meetmete ettepaneku.

Ühtsete tootestandardite tõhusamad eeskirjad

Ühtsete standardite olemasolul ei pea ettevõtted enam järgima eri turgude puhul erinevaid standardeid. See vähendab kulusid ja loob neile parema juurdepääsu üleilmsetele turgudele, millega kaasneb suurem käive ja kasv. Rahvusvahelistele kvaliteedistandarditele vastavad uudistooted edastavad ka usaldusväarsuse ja professionaalsuse sõnumit. Ühtsetel, üle kogu ELi kehtival tootestandarditel on olnud oluline osa ka tagamisel, et ELi tarbija saab ohutu ja kvaliteetse toote sõltumata selle päritolumaast. Standardimise majanduslik kasu on ligilähedane 1%-le SKPst. Samas on siin ikkagi veel arenguruumi. Standardite suhtes oleks vaja kokkuleppele jõuda kiiremini, et pidada sammu kiiresti areneva uue tehnoloogiaga. Vastasel korral võtame ettevõtetelt ära nende ekspordivõimalused.

Lennukitele kehtivad standardid

EADSi tütarettevõtte Airbus Industries on olnud globaalses lennukitööstuse sektoris pioneeriks juba üle 40 aasta. Hiljuti vähendas tootja tunduvalt A330/A340 laiakereliste reisilennukite detailide arvu, juhindudes ühtlustatud standarditest. Tänu standardite ühtlustamisele Euroopa tasandil õnnestus ettevõttel saavutada suurem kulutasuvus ja parem juurdepääs üleilmsele turule. Airbus suutis täita Euroopa standardite nõudeid ega pidanud täitma rohkem eririikides sama tootekategooria kohta kehtivaid nõudeid. Lõppkokkuvõttes oli kulude kokkuhoid üle 9 miljoni euro.

VKEde juurdepääs kapitaliturgudele

VKEd moodustavad kõigest ELi ettevõtetest 99%. Tihtipeale ei saa nad aga oma laienemispotentsiaali rakendada, sest põrkuvad raskustele kapitali hankimisel. Suurettevõttel on ikka veel märksa lihtsam kapitalile ligi pääseda kui väikeettevõttel. Seepärast ongi väga oluline teha rahastamine VKEdele paremini kättesaadavaks. Komisjon soodustab edaspidi piirkondlike börside võrgustiku loomist ning tagab, et riskikapitali fondid saaksid vabalt investeerida kõigisse liikmesriikidesse, kus soositakse väikseid alustavaid ettevõtteid. Komisjon kavatses võtta meetmeid, et teha VKEd võimalikele investoritele nähtavamaks ning avaldada survet lihtsustatud nõuete kehtestamiseks nende noteerimisel kapitaliturgudel. Samuti tahab komisjon lihtsustada VKEde raamatupidamismõudeid ja parandada nende juurdepääsu avalikele hankelepingutele.

INNOVATSIOONI JA PIKAAJALISTE INVESTEERINGUTE RAHASTAMINE

Euroopa võlakirjad, millesse kodanikud saavad paigutada oma sääste

Komisjon plaanib leida viise, kuidas ärgitada erainvestoreid investeerima pikaajalistesse majandusstrateegiatesse ja suurtesse Euroopa infrastruktuuri projektidesse nagu transpordi- ja energiaprojektid. Üks võimalus on emiteerida projektide võlakirju – idee, mille esitas president Barroso oma 2010. aasta pöördumises olukorra kohta liidus. Neid võlakirju võiks välja lasta tihedas koostöös Euroopa Investeerimispannaga.

Rohelisem, innovatiivsem ja tõhusam riigihangete süsteem

Riigihanke menetlus on protsess, mille kaudu avalik sektor sõlmib ettevõtetega lepinguid, et osta kaupu või teenuseid, näiteks ehitustöid. See on tekitanud suurema konkurentsi riigisektori lepingute saamiseks: keskmiselt konkureerib igale avaliku hanke teel sõlmitavale lepingule viis pakkujat. Hankijate arvates on see aidanud kokku hoida keskmiselt 5–8% prognoositavatest kuludest. Riigihankemenetluste järgselt ostetud kaubad ja teenused moodustavad 17% ELi SKPst. ELi eeskirjad on aidanud kaasa avaliku sektori lepingute sõlmimise läbipaistvuse suurendamisele. 2009. aastal avaldati kogu ELi ulatuses üle 150 000 pakkumiskutse.

Teisalt on siin ikkagi veel arenguruumi. 2012. aastaks esitab komisjon ettepanekud riigihangete muutmiseks rohelisemaks ja innovatiivsemaks. Uuritakse võimalusi mastaabisäästu saavutamiseks, katsetades riikidevaheliste riigihangetega, millesse on kaasatud rohkem kui üks liikmesriik. Samuti uurib komisjon võimalusi, kuidas parandada VKEde juurdepääsu avalikele hankelepingutele.

Arvutite riigihanked vähendavad Rootsis energia tarbimist

Rootsis sõlmitakse riigihankemenetluse tulemuste alusel raamlepingud mahukate ostude sooritamiseks paljude erinevate riigiasutuste jaoks. Silmatorkavalt suurimateks hankelepinguteks on Rootsis personaalarvutite ostmise lepingud, mille käive küünib 250 miljoni eurooni aastas. Arvutihangesonseatudrangednõudedenergiatarbimusele ja keemiliste ainete sisaldusele. Selle tulemusena on energia tarbimine eelmise hankeperioodiga võrreldes vähenenud 3750 MWh ning arvutitega seostatav CO₂ emissioon on langenud keskmiselt 26 tonni võrra aastas.

Ühtne konsolideeritud maksubaas ja paremad käibemaksusüsteemid ettevõtete jaoks

27 riigi ettevõtetest kogutavate maksude süsteemid toimivad kõik erinevalt. Sellega luuakse ettevõtetele maksualaseid takistusi, mis pärsivad ja sageli välistavad piiriülese tegevuse. Kõige rängemalt mõjutab see VKESid, kes ei ole tihtipeale suutelised erinevate maksusüsteemidega seonduvatest raskustest üle saama. Seepärast tahab komisjon kehtestada ühtse maksubaasi, et lahendada probleemid, mis tulenevad sellistest maksusüsteemide sätetest, mis piiravad nende ettevõtete kasvamist, kes soovivad saada kasu Euroopa ühtsest turust. Ühtne maksubaas tähendab, et ettevõtte peab juhinduma ainult ühest reeglite kogumist ning suhtlema maksuküsimustes ainult ühe maksuametiga. See algatus ei mõjuta liikmesriikide kohaldatavat ettevõtte tulumaksumäära.

Meie käibemaksusüsteem ei ole 1967. aastast, mil see algselt kehtestati, kuigivõrd muutunud. Piiriülesest tegutsevate äriühingute jaoks on kulud liiga suured ja haldusmenetlused liialt koormavad. Maksupettuste, maksudest ja lõivudest kõrvalehoidmiseringpankrottide tagajärjel on käibemaksutulud langenud kokkuvõttes 12%. Komisjon tuleb peagi välja ettepanekuga uue käibemaksustrateegia osas, mis toetaks tugevamat ühtset turgu, kus kehtivad lihtsamad reeglid.

Ühtse turu välismõõde

EL on maailma suurim kaupade ja teenuste eksportija ning üks suuremaid välisinvesteeringute saajaid. Ühtne turg peaks olema Euroopa ettevõtete tugevaks aluseks ja toetama nende ülemaailmset kaubandustegevust. On oluline, et meie kaubanduspartnerlus lähtub rahvusvahelisel tasandil vastastikusest kasust ja huvist. EL peab jätkuvalt hoolega kaitsma Euroopa huve ja töökohti ning kasutama kõiki asjakohaseid vahendeid, et võidelda ebaausate kaubandustavade vastu. Üldiselt usub komisjon, et kui võetaks vastu rahvusvahelisemad reeglid, oleks see kasulik nii ELi ettevõtetele kui üleilmsele majanduskasvule. EL teeb seepärast G20 ja kahepoolsete läbirääkimiste käigus ühtlasi jätkuvalt kõik kaubanduspartnerite õigusnormide üksteisele lähendamise nimel. Rahvusvahelistes riigihangetes peaks EL lähtuma ELi ja mitte-ELi ettevõtete võrdse konkurentsi põhimõttest.

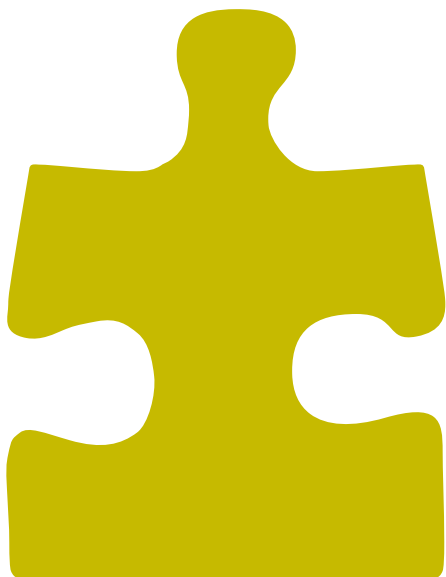

Selleks et taastada usaldus, peab Euroopa taas kord kinnitama oma kindlaksjäämist konkurentsivõimelisele sotsiaalsele turumajandusele ning asetama Euroopa kodanikud tagasi ühtse turu keskpunkti. Usaldusväärne sotsiaalsüsteem, hästi toimiv haridussüsteem ja tõhus rahvatervise süsteem moodustavad osa Euroopa väärtussüsteemist ning, nagu hiljutine kriis tõestas, imavad need kriisi halvimid tagajärjed endasse.

2. OSA.

EUROOPA KODANIKE ASETAMINE ÜHTSE TURU KESKPUNKTI. USALDUSE TAASTAMINE JA KUJUNDAMINE

Avalike teenuste ja olulise infrastruktuuri parandamine

EL peab tegema kõik, mis tema võimuses, et tagada, et kvaliteetsed avalikud teenused oleksid asjakohaselt rahastatud ja kõigile kättesaadavad. Avalike teenuste eest vastutavatel riigiasutustel on vaja teada, et nad saavad jätkuvalt keskenduda kodanike vajaduste rahuldamisele, ning EL peab neid aitama, pakkudes lihtsalt kasutatavaid töövahendeid. Komisjon annab 2011. aastal välja teatise, milles ta seletab üksikasjalikult oma plaane.

EL on juba seadnud majandussektoritele kohustuse osutada vabakslastud avalikke teenuseid. Selleks et tagada, et inimeste igapäevaeluks oluliseks peetavad teenused oleksid endiselt kõigile kättesaadavad, on vaja tegelikkuses toimuva tõhusat ja jooksvat hindamist.

Mis puutub avalikku infrastruktuuri, siis ELi piiriülesed transpordi- ja energiasüsteemid ei ole vaatamata märkimisväärsetele investeeringutele omavahel piisavalt ühendatud. Kaasaegne transpordi infrastruktuur on kestva arengu ja majanduskasvu seisukohast väga oluline. Samas ei koordineeri liikmesriigid ikka veel oma transpordiprojekte. 2011. aastal vaatab komisjon oma üleeuroopalise transpordisüsteemi plaanid uuesti läbi ning teeb ettepaneku üldise raamistiku osas parema infrastruktuuri rahastamiseks.

Samuti määrab komisjon kindlaks prioriteetid energia infrastruktuuri parendamiseks. On vaja leida lahendused võrkude ühendamiseks ja taastuvate energiaallikate integreerimiseks, lähtuvalt näiteks Põhjamere tuuleenergia projekti eeskujust. Paremate energia tarbimise ja tõhusa transpordi lahenduste leidmiseks on tarvis enam innovatsiooni. On vaja leida uusi rahastamisallikaid, et tasuda investeeringute eest, mis küünivad tuleval aastakümnel üle 200 miljardi euro.

Parema energiainfrastruktuuri loomise koordineerimine

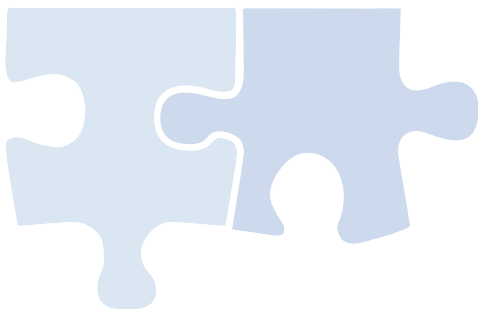
Mahukad taastuvenergia projektid, nagu Põhjamere tuulepargi projekt, nõuavad koordineerimist ja väga suuri investeeringuid. Eelnimetatuga sarnased edulood lisavad kindlustunnet, kuid seda on ikkagi vähe. Veendumine, et infrastruktuur oleks paigas, on mis tahes alternatiivenergiaprojekti edukuse eeltingimuseks. Näiteks Malta, kes on seadnud eesmärgiks saavutada 2020. aastaks taastuvenergia osakaaluks 10,2%, peab koordineerima oma tegevust võrkude vahelise ühenduslülil ehitamisel Itaaliaga, kui ta tahab saavutada selle eesmärgi tuuleenergiale tuginedes. Hispaania ja Prantsusmaa peavad koordineerima oma võrkude haldamist, et transportida tulevikus Hispaanias toodetud tuule- ja päikeseenergiat ülejäänud Euroopasse. Selliste mastaapide saavutamiseks, mida need projektid nõuavad, on vaja rohkem ära teha.

Ühtset turgu käsitlevate õigusaktide sotsiaalne mõju

On tõstatatud küsimusi töötajate õiguste kohta ja nende suhestumise kohta majandusvabadustega. EL peab leidma sobiva vastuse, mis oleks kooskõlas uue Lissaboni lepinguga, mille üks selge eesmärk on kõrge konkurentsiga sotsiaalne turumajandus koos põhiõiguste austamisega. Ühtset turgu käsitlevate õigusaktide sotsiaalset mõju tuleks pidevalt analüüsida. Õigusaktid tuleks koostada nii, et majandus ja sotsiaalsed õigused jääksid tasakaalu.

Teenuste vaba liikumise õigus võimaldab ettevõtetel lähetada töötajaid teise liikmesriiki. Lähetatud töötajate õigused peaksid olema tagatud lähetatud töötajate direktiiviga. Komisjon töötab jätkuvalt selle kallal ning esitab seadusandliku ettepaneku 2011. aastal, et parandada direktiivi rakendamist. Samuti tuleb tegelda riikide haldusmenetluste ja topeltmaksustamisega, sest need võivad muuta töötajate teise riiki lähetamise keerulisemaks, seades ühtsele teenusteturule takistusi.

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi reformimine

Õigus töötada teises liikmesriigis on põhiõigus vastavalt Lissaboni lepingule. Selle õiguse rakendamist tuleks soodustada, et muuta meie töajõuturg tõhusamaks ning võimaldada inimestel vabu töökohti teistes riikides paremini ära kasutada. Liiga tihti langevad aga oma ala professionaalidele osaks pikad kutsekvalifikatsiooni tunnustamise menetlused. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivis pakutud võimalusi ei kasutata täies mahus ära ning seega on tarvis uut õigusakti. Komisjon tegeleb praegu senise praktika hindamisega, et kaaluda teatavate erialade puhul näiteks „elukutsekaardi“ juurutamise võimalusi. Direktiivi võimalikud muudatused ei tohi maha jääda muudatustest riiklikes haridussüsteemides, sealhulgas kursustest „Tagasi tööle“, millega hõlbustatakse inimeste pääsu tööturule.

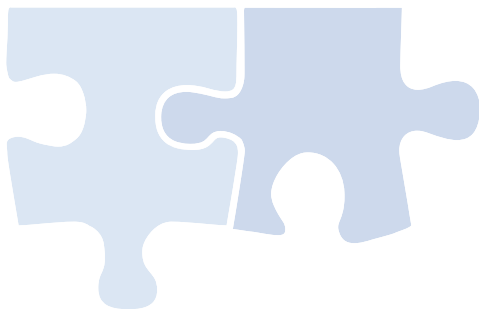

Elukutsekaardid giididele?

Vastavalt kutsevalifikatsioonide tunnustamise direktiivile peavad need, kes tahavad osutada teenust teises liikmesriigis, sageli saatma eelnevalt vastava liikmesriigi pädevale asutusele kirjaliku deklaratsiooni koos vajalike dokumentidega. See nõue puudutab tihtipeale näiteks giidi elukutse esindajaid, mis on väga liikuv amet. Kutsevalifikatsioonide tunnustamise direktiivi käimasoleva hindamise raames vaeb komisjon muu hulgas võimalust juurutada asjakohane elukutsekaart, millega kaasneks märgatavalt vähem bürokraatiat. Antud näite puhul saaks giid tõestada oma kvalifikatsiooni tunnustatust otse kohapeal.

Innovatiivsete sotsiaalsete ettevõtete edendamine

Euroopas on olemas hiiglaslik potentsiaal sotsiaalse ettevõtluse arendamiseks. Viimasel aastakümnel oleme olnud tunnistajaks arvukatele nii üksikisikute, sihtasutuste kui ka suurettevõtete poolt algatatud innovatiivsetele projektidele, mis pakuvad loominguulisi lahendusi sotsiaalse ja majandusliku tõrjutuse probleemidele. Projektid, millega parandatakse juurdepääsu tervislikule toidule, eluasemele, tervishoiule, töökohtadele ja pangateenustele, on loonud võidan-võidad-lahendusi kõigile osapooltele. Komisjonil on plaanis tulla välja uue algatusega, et toetada sotsiaalse ettevõtluse arendamist, kaasates sotsiaalsed eesmärgid riigihangete menetlusreeglitesse, propageerides eetilist ja „rohelist“ siltide kleepimist. Samuti kutsub komisjon pankujafinantseerimisasutusi üles avamasotsiaalinvesteeringute fonde ja kasutama seisvaid sääste. Laialdasema piiriülese tegevuse edendamiseks uurib komisjon võimalust Euroopa põhikirja kehtestamiseks organisatsioonidele, mis aitavad kaasa sotsiaalsele majandusele, nagu näiteks kooperatiividele ja vastastikustele ühingutele, ning esitab ettepaneku määruse vastuvõtmiseks Euroopa fondi põhikirja kohta.

Sotsiaalne ettevõte Saksamaal

Euroopas on rohkem kui ühe inimese jaoks viiest reisimine kõrge eaa, puude või piiratud liikumisvõime tõttu raskendatud. Puudega inimese jaoks võib ka sedavõrd lihtne toiming nagu pagasi registreerimine või lennukisse minek osutada ületamatuks takistuseks. Üks Saksa reisibüroo on hoolitsenud reiside korraldamisel erivajadustega inimeste eest juba üle kümne aasta. Nad pakuvad kiiduga ekskursioone piiratud liikumisvõimega isikutele, näiteks ratastoolis inimestele, ning samuti nägemishäiretega isikutele. Reisibüroo koordineerib transporti ja abistamist ning broneerib ööbimise sellistes majutusasutustes, kus on olemas juurdepääs ja paindlikud võimalused erivajadustega inimestele.

TARBIJAD

Ühtne hüpoteegitur, kus tarbija on paremini kaitstud

Hüpoteeklaenu võtmine on üks olulisimaid finantsotsuseid elus, mis seab tarbijale kohustuse kahekümneks või enamakski aastaks. Praegust hüpoteeklaenude väljastamise praktikat oleks võimalik parandada. Vastutustundetu laenuandmisega võivad kaasneda tarbijatele ja ühiskonnale tõsised sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed. Hüpoteegiturud ei ole piisavalt läbipaistvad, mis vähendab tarbijate valikuvõimalusi ja kindlustunnet. Piiriülene laenamine ei ole endiselt kuigivõrd levinud, sest halduslikud takistused ja lisakulud on liiga suured.

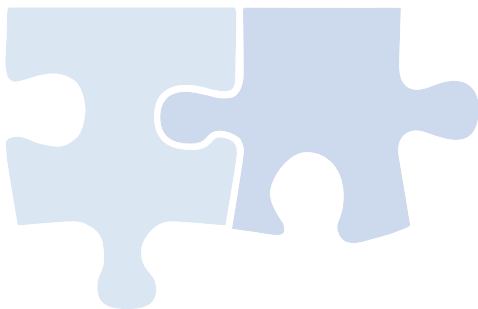
Vaatamata kodanike õigustele, mis tulenevad ühtse turu reeglitest, keeldutakse neile sageli laenu andmast, kui nad tahavad ELis kinnisvara osta. Samuti esinevad märkimisväärsed erinevused liikmesriikide vahel hindade ja tootevaliku osas ning selles, kuidas määrust erinevate klientide puhul tõlgendatakse (sealhulgas mittepangandusklientide ja finantsvahendajate puhul).

Tõeliselt integreeritud hüpoteegituru loomiseks esitab komisjon 2011. aasta alguses ettepaneku direktiivi vastuvõtmiseks.

Hõlpsam juurdepääs pangateenustele, läbipaistvamad pankade teenustasud

Sageli tekib tarbijatel, eriti üliõpilastel, probleeme pangaarve avamisega teises liikmesriigis – tavaliselt seetõttu, et nad ei ole selles riigis alalised elanikud. Teine probleem seoses pangandussektoriga on praegune vähene läbipaistvus pankade teenustasude osas. Keerukate tasusüsteemide tõttu ei ole klientidel võimalik hindu võrrelda, mistõttu nad ei saa minna teise pank, kus neile võidaks pakkuda paremaid tingimusi. Pangakonto tasude uuring näitab, et panganduses on hindade erinevus suurem kui üheski teises sektoris.

Komisjon käsitleb arveldusarve kättesaadavusega seonduvaid probleeme oma 2011. aasta alguses esitatavas seadusandlikus ettepanekus põhimaksete kontode kohta. Samuti on komisjon kutsunud pangandussektorit üles tulema 2011. aasta lõpuks välja eneseregulatsiooni kavadega läbipaistvuse suurendamiseks.

Kodanike probleemid pangaarve avamisel

Üks Hispaanias elav Saksa pensionär tahtis avada Saksa pangas pangaarvet, et oma pensioni kätte saada, kuid talle öeldi, et selleks peab ta olema Saksamaa alaline elanik.

Üks Belgia resident, kes omas korterit Londonis, soovis avada oma korteri renditulu haldamiseks pangaarvet Ühendkuningriigi pangas, kuid tema palve lükati tagasi, sest ta ei olnud Ühendkuningriigi resident.

Üks Prantsuse pank keeldus rahuldama ühe Prantsusmaal õppiva rumeenlasest üliõpilase taotlust avada pangaarve, viidates tema kodakondsusele.

Konfliktide lahendamine, interneti teel taotletav ja kollektiivne kahjude hüvitamine

Me tahame, et tarbijad tunneksid end piiriüleseid oste sooritades turvaliselt. Selle eeldus on teadmine, et probleemide korral on võimalik nõuda oma õigusi. Hiljutine uuring näitas, et tarbijad, kelle piiriülese ostuga läks midagi halvasti, on kokku kandnud kahju hinnanguliselt 40 miljonit eurot. Lihtne, kiire ja odav lahendus sellele probleemile võiks olla alternatiivne vaidluste lahendamine. Samas ei ole ei tarbijad ega ettevõtted praegu olemasolevatest võimalustest piisavalt teadlikud.

Eriti just probleemide korral finantseerimisasutustega peavad tarbijad sageli läbi tegema kuluka ja keerulise kohtumenetluse, et saavutada oma õiguste tunnustamine.

2011. aastal tuleb komisjon välja ettepanekuga algatuste kohta alternatiivseks vaidluste lahendamiseks ELis. Samuti on eesmärk luua üleeuroopaline internetipõhine konfliktide lahendamise süsteem 2012. aastaks. Et parandada praegust olukorda finantssektoris, võtab komisjon vastu soovitusel vähendada kohtukulud ja lihtsustada piiriülese alternatiivse vaidluste lahendamise menetlusi. Samuti teeb komisjon kokkuvõtte oma konsultatsioonidest kollektiivse hüvitise teemal ning uurib võimalikku kasu tarbijatele sel juhul, kui nad tegutsevad ühiselt.

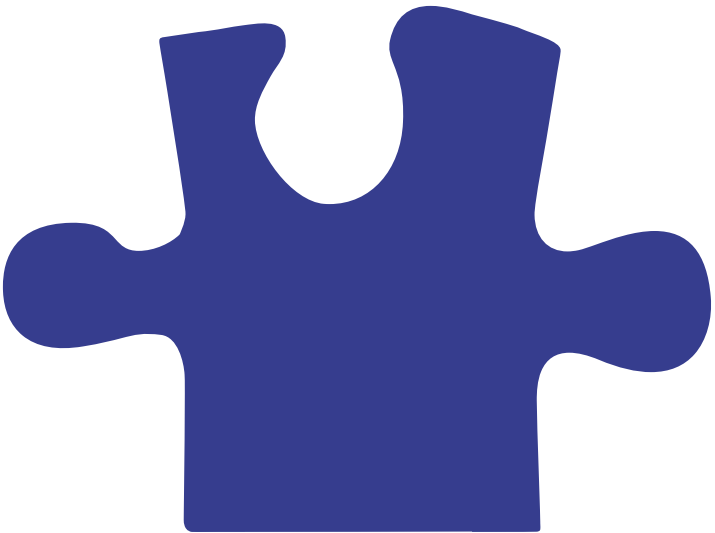

Ühtse turu akti eesmärk on pakkuda välja uus raamistik dialoogiks ja järelmõtlemiseks selle üle, kuidas rahuldada kõigi eurooplaste vajadusi. Komisjoni eesmärk on kutsuda arutelus osalema rohkem sidusrühmi igast Euroopa nurgast, sealhulgas neid, kes seni on tundnud ennast jäetuna kõrvale ühtse turu poliitika aruteludest.

3. OSA.

DIALOOG, VALITSEMINE JA ÜHTNE TURG

Uue tehnoloogia kasutamine ühtse turu toimimise panemiseks

Haldustasandil on tarvis head koordineerimist komisjoni ja liikmesriikide vahel. Et saavutada tõhusamalt tulemusi, peaksime kasutama ära uusi elektroonilisi vahendeid ning rakendama neid haldusmenetluste lihtsustamiseks. Head tavad selles vallas on juba olemas ning seda saab kasutada mujalgi.

Üks selline süsteem on siseturu infosüsteem, mille puhul elektrooniline teabevahetussüsteem aitab haldusasutustel teises liikmesriigis töötada soovivate kvalifitseeritud töötajate ja teenusepakkujate sõelumisel mõista ja tõlgendada teiste liikmesriikide õigusakte. Kuna see süsteem on olnud edukas, on komisjon töötamas välja strateegiat siseturu infosüsteemi ja selle internetipõhiste töövahendite laiendamiseks teistesegi sektoritesse, et see muutuks tõeliseks „face-to-face” võrguks.

Üldisemalt võib komisjoni ja liikmesriikide vaheline koostöö ühtlasi tõhustada ühtse turu seaduste ülekandmist riikide õigusaktidesse. Õigusaktide rakendamine vajab aga veel täiustamist. Lisaks rikkumiste käsitlemisele vaeb komisjon ka alternatiivseid võimalusi konfliktide lahendamiseks – näiteks sarnaste kodanikuteenistuste kaudu nagu SOLVIT. „Your Europe” ja telefoniliin „Europe Direct” jäävad samuti kodanike jaoks olulisteks vahenditeks, mille kaudu ennast oma õigustega kursis hoida.

Veel üheks edukaks töömeetodiks, mida võiks kasutada mujalgi, on vastastikuse hindamise süsteem, mida liikmesriigid kasutavad koostöös komisjoniga teenuste direktiivi rakendamiseks. Vastastikuse hindamise rakendamise ning parimate tavade vahetamise teel arutavad ja hindavad liikmesriigid üksteise raporteid muudatuste kohta oma õigusaktides, mis on sisse viidud nende vastavusse viimiseks teenuste direktiiviga.

Kuidas siseturu infosüsteem toimib?

Üks Slovakkia reisikorraldaja soovis pakkuda oma teenuseid ka Ungaris. Selleks tuli tal tõestada, et tal on sobivad kutsealased oskused. Ungari äriregister kahtles siiski tema kvalifikatsioonis ja tahtis seda kontrollida. Asutus logis siseturu infosüsteemi, kus nad küsisid slovaki kolleegidelt järele, kes veel samal päeval kinnitasid tema kvalifikatsiooni tunnustamist. Slovakkia reisikorraldaja sai alustada oma äritegevust kohe.

Kokkuvõte

Ühtse turu akt on ambitsioonikas poliitiline programm. See tähendab, et komisjon võtab endale kohustuse töötada koos Euroopa Parlamendi, liikmesriikide, riikide parlamentide ja kõigi teiste sidusrühmadega, sealhulgas äriühingute, ametiühingute, tarbijate ja valitsuseväliste organisatsioonidega, et luua ühtsel turul rohkem võimalusi. Euroopa Komisjon korraldab koos Euroopa Parlamendiga iga aasta ühtse turu foorumi, kuhu kutsutakse kõik koostööpartnerid, et hinnata selle töö edenemist.

2012. aasta lõpus ei tähista me ühtse turu 20. aastapäeva aga mitte tordil küünalde ärapuhumisega, vaid pakkudes Euroopa kodanikele reaalseid tulemusi. Sel ajal valmistume me juba uuenenud ühtse turu arendamise järgmiseks etapiks.

Euroopa Komisjon

Single Market Act Booklet

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2010 – 40 lk – 11,4 x 16,2 cm

ISBN 978-92-79-16931-1

doi:10.2780/19606

ec.europa.eu/internal_market/smact

markt-sma@ec.europa.eu

ec.europa.eu/youreurope

■ Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-16931-1

9 789279 169311